СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 130. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 5-го червня 1940. No. 130. Jersey City, N. J., Wednesday, June 5, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗБЕРІГАННЯ ЗАХІДНЬОЇ ГЕМІСФЕРИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт, піддержаний провідниками конґресу, задумує заняти тверде становище в справі втручання чужих потуґ до західньої гемісфери. Він хоче зробити офіційну заяву, що Америка не допустить до зміни панівного стану в західній гемісфері і буде проти того, щоб котра небудь нова европейська чи азійська потуга осадовилась в смузі Північної, Центральної та Полудневої Америки. Ця заява звернена головно проти Німеччини, яка, загарбавши Голяндію, хотіла б далі загарбати по ній всю її кольоніяльну спадщину, серед якої є посілости, що знаходяться в полосі західньої гемісфери.

ОБТИНКА ВИДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд готовиться обтяти на десять відсотків всі державні видатки, з виїмком тих, що призначені на зброєння. Сенатор Тайдінґ у сенаті сказав, що уряд мусить поробити відповідні заходи, щоби придбати грошей на державні видатки, зокрема на зброєння, інакше державні фінанси знайдуться в небезпеці. Готово дійти до того, казав Тайдінґ, що люди потратять свої банкові й інші грошеві вклади.

ЛІМЕН ПОКЛИКАЄ ҐВАРДИСТІВ.

ОЛБАНІ. — Губернатор Лімен покликав 500 нових ґвардистів, в ціли скріплення охорони всіх касарень і складів зброї в стейті Ню Йорк. Крім того заборонено всім касарням винаймати для цивільної публики свої великі галі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ ДО СОВЄТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Совєти далі закуповують в Америці величезну скількість ключевих воєнних матеріялів, серед них мідь. Експорт у цім році, в порівнанні до попереднього, зріс на 81%. Американські експортери заявляють, що вони певні, що цей експорт не йде далі до Німеччини, а залишається в Совєтах. Зріст совєтських закупів в Америці вони приписують тому, що внаслідок війни Совєти не можуть де инде купувати.

КАНАДА ПОМАГАЄ В ВІЙНІ.

ОТАВА. — Канадійський уряд, у співпраці з цілим народом, помагає материньому краєві в війні всім, чим може. В цих місяцях канадійський уряд висилає до Европи велику скількість воєнних літаків, враз з пільотами. Крім того Канада на широку скалю розбудовує воєнний промисл.

НІМЕЦЬКІ ЗЕМНО-ВОДНІ ПОВЗИ.

ВАШИНҐТОН. — Урядові кола, на основі звідомлень з Европи, є переконані, що великі 80-тонові німецькі повзи є земно-водні. Вони можуть дуже легко їздити не лиш по суші, але також по воді. Це є причиною, кажуть знавці, що німці так легко здобули позиції над рікою Мозелею, яка в деяких місцях така широка, як ріка Потомек у Вашингтоні.

КВЕЙКРИ НА ПОМІЧ ФРАНЦІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Вслід за персональним апелем французького премієра Рейна до американських квейкрів, останні рішили скріпити свою помічну акцію для цивільного населення Франції, діткненого війною. Секретар квейкерського товариства, Кларенс Пикет, заявив, що коло пять мільонів цивільного французького населення мусіло втікати перед наступом чужих військ і тепер знаходиться у великій нужді. Квейкрівська органiзація має вже своїх представників у Франції і вони помагають цивільному населенні, витрачаючи на поміч щотижня по $50,000.

ОГІРЧЕННЯ ПРОВІДНИКІВ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВАШИНҐТОН. — Провідники Американського Червоного Хреста, серед них сам голова Норман Дейвис, натаврували недавне бомбардування Парижу німецькими бомбовиками. Вони сказали, що апель Міжнародного Червона Хреста, щоб щадити міста, остався без успіху. Щобільше, держави видно не шанують навіть своїх власних зобовязань, щоби не вмішувати цивільного населення до воєнних операцій. Дейвис сказав, що ця нова фаза війни в Европі поставить у трагічне положення міліони цивільних жінок, дітей і старців, водночас наложить нові обовязки на ділання Червоного Хреста.

ВИУЧУЮТЬ ПІЛЬОТІВ.

ВАШИНҐТОН. —„Сивіліен Еронавтик Оторити" заявило, що до року 45,000 пільотів дістане перший вишкіл від нього, а 9,000 пільотів дістане другий, доповнячий вишкіл.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ СВЯТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО. — Клівлендська українська громада доконала свого: У величавім Парку Ракефелера є вже й Український Культурний Город, викінчений і відданий містові, з трьома величніми статуями трьох українських велитнів: Володимира Великого, Тараса Шевченка й Івана Франка, що їх виконав славний Олександер Архипенко. Святочне відкриття відбулося в неділю, дня 2. червня, в присутности понад 5 тисяч публики. Город перебрав офіційно посадник міста Геролд Г. Бортон. Витав цей культурний подвиг найвищий судця стейту Огайо й взивав американську молодь українського походження заховувати українську традицію як велику цінність, та вивчити добре українську мову, щоб могла в Америці передавати думки і духа ґеніїв України, що зарепрезентовані в Культурнім Городі. Проф. Клеренс Менінґ з нюйорського колюмбійського університету представив обширно й науково, що собою уявляє український нарід, якого історія звязана з такою давньою величчю як Володимир Великий. Головним українським бесідником був Дмитро Галичин, представник У. Н. Союзу, що уфондував статую Володимира Великого. Були численні бесідники і привіти, українською й англійською мовою. Офіційну участь взяли представники інших Культурних Городів. А артистичну частину програми виконали: Злучений Хор міста Клівленду і Хор „Думка" з Дітройту.

По відкриттю відбулося святочне приняття в Українськім Народнім Домі з промовами і привітами.

Саме Свято зачалось ще в суботу величавим концертом в Одіторіюм Гол, який повитала вступним словом жінка мейора міста — Міссис Г. Бортон. Виступали наші славні артистки: Марія Сокіл і Ольга Лепкова, яким акомпаніював композитор А. Рудницький. Хорову частину виконав Хор „Думка" з Дітройту під проводом диригента І. Атаманця. Народні танці виконано під проводом С. Германа.

Проводив як концертом, так і отворенням Культурного Городу і святочним бенкетом адв. Омар Е. Малицький, голова Українських Злучених Орґанізацій і Комітету, що займався акцією збудування Українського Культурного Городу. Своє завдання виконав знаменито. Усе відбулось у повному порядку і достойно.

Подрібний опис буде в найближчих числах.

РЕПУБЛИКАНЦІ НЕ ХОЧУТЬ ЇХАТИ НА ВАКАЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Провідник републиканської меншости в конґресі, Мартин, заявив, що він старатиметься в конґресі здобути рішення, аби конґрес цілком не розїздився на вакації, а щоб постійно сидів у Вашингтоні. Бо тепер часи дуже скоро зміняються і треба, щоб на кожний поклик був готовий конґрес. Інакше треба буде давати далекойдучі права бюрократії, чого не повинно бути, казав Мартин.

СМЕРТНІ БОМБИ НА РИБУ?

Часопис „Джернел" з Провіденсу, Ровд Айленд, доносить, що у ріці Памер коло Реґоботу, в тому стейті, знайдено бомбу. Стейтова поліція розслідила її й каже, що є вона типу ручних ґранат, які роблено підчас світової війни. Може вона завдавати небезпечні рани або навіть убивати на 200 ярдів довкруги.

Поліція припускає, що це якийсь завзятий, але нерозумний рибак задумав кинути її в ріку, щоби вибухом оглушити пстругів.

ТЕЖ ПРОПАҐАНДА

Лондонський часопис „Дейлі Телеґреф" подає, що до Югославії прибули оноді 30 французьких повзів і переїхали парадою по Білґороді. Каже ґазета: „вони зробили прихильне враження".

ЗАСТАВЛЯЮТЬ БАТЮ ДЕРЖАТИСЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЗАКОНУ

Підприємство Баті для виробу обути в Болтиморі пізвав у суд федеральний уряд за те, що воно наймило 17 осіб понижче 16 літ життя проти постанов закона. Федеральний суд видав заборону проти підприємства. Підприємство згодилося виконати закон.

НОВА ЗАРАЗА СЕРЕД ДИКИХ КАЧОК

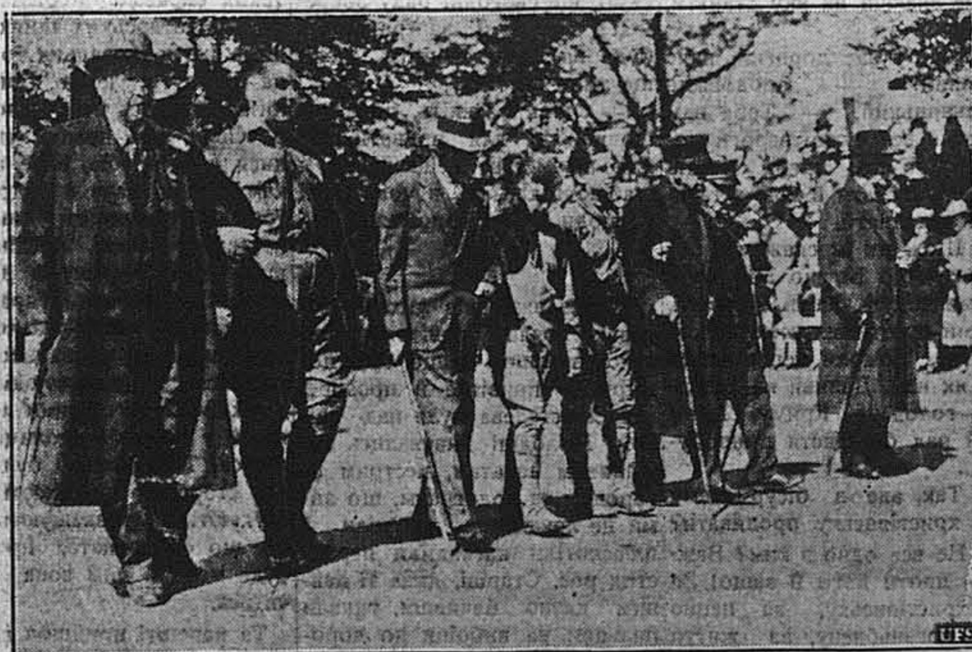
Департамент консервації при стейтовім уряді в Олбані, Ню Йорк, помітив, що останніми часами гине багато диких качок. Розсліди показали, що причиною смертности є кровний галапас, що дістається до тіла качок і викликує запалення кишок і печінки.

ЯК БУДЕ З ЄГИПТОМ?

КАЇРО. — Аліянти готові до війни з Італією на Середземному морі. І Єгипет також готовий. Через те й переведено масові арешти серед таких, що їх підозрівають у приналежности до „пятої колюмни". Заходить одначе таке питання: Анґлія може виповісти Італії війну, а Єгипет ні, так що тоді буде? Виповідження війни Анґлією не обовязує Єгипету, якщо за це не заявиться єгипетський парлямент. А є сумніви щодо того, чи парлямент буде за війну з Італією.

НЕБЕЗПЕКИ В НЕСПОДІВАНОМУ МІСЦІ

Джордж Рівел, ученик летництва в Лорес Коледж у Дюбюк, Айова, мав клопіт з осіданням, коли мотор його літака підчас лету перестав робити. З великим трудом він осів на пасовиску одного фармера. Вийшов з літака й, обмацавши себе, переконався, що він цілий. Та в ту хвилю надбігла собака й його вкусила.

ПРОРІДЖУЮТЬСЯ РЯДИ.

Як кожного року, так і цього в Свято Декорації Гробів в походах машерують ветерани громадянської війни. Ряди цих ветеранів видимо рідшають. Ось це всі ветерани, що брали участь у поході в Ню Йорку. Кожного ветерана вів один скавт.

МАСОВО ВИВОЗЯТЬ УКРАЇНЦІВ З ГАЛИЧИНИ ДО РОСІЇ

РИМ. — Уже майже не доходять вісти зо західньо-українських земель. А те, що доходить, таке страшне, що не хочеться вірити, щоб це було можливе. Совєтська рука заважила тепер на українцях дуже сильно, головно в Галичині. „Чистки" продовжуються. Українців далі масово вивозять в глиб Росії. Між іншим вивезено в такий спосіб родини Старосольських і Кузьмовичів. Подаючи те, хочемо справити вістку, що появилась в американських ґазетах про смерть у большевицькій тюрмі проф. І. Раковського, голови Наукового Товариства ім. Шевченка. Проф. Раковський живий і перебуває тепер українських землях, що є під німецькою окупацією.

НАВИСЛА ЧОРНА ХМАРА НАД ГАЛИЧИНОЮ

ЖЕНЕВА. — З листа до В. Кузіва: „З Галичини доходять вісти, що там нависла чорна хмара. З пограниччя забирають наших людей, руйнують їхне майно. Вивозять їх в глиб Росії, а на їхні місця насаджують москалів. Доносять, що у Львівщині було повстання. Подають прямо фантастичні числа про погибших і ранених ... Одною з головних причин забурення мало бути те, що большевики забирають дітей, від 3 до 17 року життя, і вивозять їх в глиб Росії, щоб там з них поробити „добрих комуністів". Подають, що розстрілювано матері, що не хотіли віддавати дітей".

ПЕРШЕ БОМБАРДУВАННЯ ПАРИЖА.

ПАРИЖ. — Війна поширюється і стає чим далі щораз лютішою і варварською. Німці вже взялися до бомбардування Парижа. Можна припускати, як подають американські кореспонденти, що їхньою ціллю було бомбардування військових обектів, а в першу черґу летунських піль, як це оголошено в німецьким комунікаті. Але правда та, що їхне бомбардування нанесло шкоди приватним мешканням, школам, а навіть шпиталям, а не військовим будинкам. Кажуть, що Париж бомбардувало коло 200 літаків, що скинули 1,100 бомб. Вбито 45 осіб, між ними 10 дітей. Ранених є 149 осіб. Вдарено бомбами 97 будинків. Бомбардування зачалося коло 1. години зполудня і тревало одну годину. Бомбардували з висоти 3,000 стіп. Протилетунська артилерія зістрілила 17 німецьких бомбовозів.

НА БЕРЛІН!

ПАРИЖ. — Населення Парижа підняло одностайний крик, домагаючись від аліянтів негайного бомбардування столиці Німеччини — Берліна.

ГЕРОЇСЬКА ЕВАКУАЦІЯ.

ЛОНДОН. — Кажуть, що буде можна колись писати героїчну епопею про те, як переводжено транспортацію аліянтських військ з Фляндрії до Анґлії, а в якій взяло участь до 900 британських кораблів. Німцям, що постійно бомбардували, вдалося знищити тільки 6 контрторпедовців і 24 малі кораблі.

НАДІЮТЬСЯ НОВОЇ НІМЕЦЬКОЇ ОФЕНЗИВИ.

ПАРИЖ. — Аліянти певні, що німці не будуть спочивати, а зараз, як тільки скінчаться бої в Фляндрії, возьмуться до нового наступу. Тільки не знати, куди звернуть свої головні сили. Дуже можливо, що в тому самому часі зачне воювати теж і Італія. Бомбардування міст у полудневій Франції з боку німців має на цілі підготовити ґрунт для Італії й показати їй, що евентуально Німеччина може й там дати собі раду без неї. Рахуються з тим, що Італія може виповісти війну десь у часі до 10. червня.

ІТАЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВІТОВУ ВИСТАВУ.

РИМ. — Є ще один доказ, що Італія піде до війни. Відкликано Світову Виставу, що мала відбутись в 1942 році й мала представити світові осяги 20-літнього фашистського панування. Та, як кажуть, подано це в такій осторожній формі, що виходило б, що Італія піде до війни, але таки не так дуже скоро, як дехто надіється.

БРИТІЙЦІ ДЕРЖАТЬ ДАЛІ ДУНКІРК.

ЛОНДОН. — Яка є завзята боротьба в Фляндрії, пізнати найкраще по тому, що хоч вивезено головні британські сили до Анґлії, то горстка британців далі держить пристань Дункірк у своїх руках, хоч німці бомбардують її без перестанку і зо всіх боків.

НЕ ЗАТОПИЛИ НЕЛСОНА.

ЛОНДОН. — Міністерство Інформацій подає, що німецькі звіти доносять про затоплення анґлійського панцирника „Нелсон", що не є згідне з правдою. Але при тому зазначують, що німці так поступають нераз нарочно, щоб таким чином провірити, чи їх напади були успішні. Ось і тому нема часто заперечувань з боку анґлійського воєнного командування.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 11-of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА ЗБРОЇТЬСЯ

Останніми часами можна було чути виразні публичні заклики різних американських визначних громадян за вступлення Злучених Держав негайно до війни по стороні аліянтів. На стільки видно з заяв американського уряду, він не думає йти на зустріч цим домаганням, але думає держатися лінії, по якій іде американська громадянська опінія, котра, без найменшого сумніву, стоїть тепер у своїй більшости за аліянтами й хоче, щоби Злучені Держави піддержували аліянтів всіми способами, які лишень є можливі, але без активного приступлення до війни.

Це наставлення американської публичної опінії та американського уряду є замітно відмінне від наставлення американської опінії й американського уряду лише кілька місяців тому, коли оба ці чинники були за задержання Америкою повної невтральности в европейській війні. Перемінилося наставлення американської громадянської опінії й американського уряду під впливом самих фактів життя, під впливом подій у европейській війні. Ці події переконали Злучені Держави, що задержання повної невтральности ніякою державою не рятує цеї держави від інвазії воюючих сторін, себто від насильного втягнення її в війну.

Під впливом заняття Норвегії, Данії, Голяндії, Бельгії, Америка признала собі, що її невтральність не є ніякою захороною перед втягненням її в війну. Такою захороною, як показують факти, може бути лише сильна армія й сильна фльота. В цьому новому переконані Злучені Держави стали зброїтися. Зброяться з питомим американцям енергією, розмахом і поспіхом. На воєнні цілі призначується величанські суми, і ці суми малощо не кожного дня признаються невистарчальними й побільшується. Пропадають серед цих приготовань напруження між робітниками й підприємцями, пропадають ріжниці між партіями, спори між стейтами й округами. Все концентрується для одної цілі: для скріплення оборонної сили краю.

Як сказано, тепер і публична опінія й уряд стоять на становищі, що Злучені Держави не мають причини вступати до війни. Так мається справа тепер. Чи вона буде стояти так усе, ніхто не може знати й ніхто не може ручити. Що більше, теперішна зміна становища публичної опінії й уряду в порівнанні з недавними ще їх наставленнями показували би, що вони ще раз можуть змінити свої наставлення й так само різко повернутися за активну участь у війні по стороні аліянтів, як вони вже різко повернулися від повної невтральности. Без огляду на те, які там не були би чиїсь бажання, з цим фактом повинні числитися всі реально думаючі люди. Америка помагає аліянтам морально й воєнними доставами. Не виключене, що вона стане колись їх союзниками в повному розумінні слова.

СТАРІ ПОБОЄВИЩА І НОВА ЕВРОПА

В південній Бельгії і північній Франції лютує бій, який деякі військові фахівці уважають найбільшим з усіх дотеперішніх. Преса і радіо зазначують назвиска міст, добре відомих з доби світової війни, старі побоєвища, що ново сотворили. Чи сотворять її сучасні бої? Чи не будуть доконані знову старі злочинні помилки? Виключено це у всякім разі не є. Чи маємо обмеритися зазначенням, що від нас це не залежатиме? Колиб ми зробили це, перебралиб на себе й частину відповідальности за евентуальні нові політичні злочини, які може будуть знову доконані й від яких терпітиме не лише ціла Европа, але й ми з нею, і то може знов як і дотепер найбільше.

Не маємо держави, отже й не маємо чільних державних мужів, на плечи яких нація складає відвічальність за кермування нею в часі миру й війни. Але маємо всеж складчики національного проводу українського громадянства по ріжних державах, маємо провідну національну верству, і вони повинні бути свідомі тої відвічальности, яку мають перед сучасним і майбутнім поколінням нашої нації. Відвічальність ця тим більша, чим тяжче становище в якім наша нація перебуває. А воно безмірно тяжче ніж становище як великих держав, що провадять війну, так і тих, що дісталися наслідком цеї війни під чуже панування. Війну провадять лише збройні сили держав проти такихже збройних сил противників. Цивільне населення щадиться, а в кожнім разі не нищиться його нарочито. Цілком інше є становище поневолених націй, а перед усім України: москвини винищують свідомо цивільне населення чужонаціональних земель і являється ще цим отверто в офіціяльних статистичних виказах. Війна тривала місяці, чи роки, а московський похід винищення проти поневолених націй триває десятиліття, і кінця йому ще не видно.

В українській пресі чутно скарги, що в Европі і цілім світі про Україну забулося, що про неї майже не згадується. Це почасти слушно. Про Україну пишеться тепер менше ніж колись, і то переважно в спеціяльних виданнях, присвячених національним питанням на сході Европи. Цей показчик стану нашої справи не є справді дуже певним, а в кожнім разі лише відносним. До тогож про нашу справу тепер пишеться лише в звязку з ролею СССР в сучасній війні, а його роля тимчасом мінімальна. Мілітарний чинник в Европі переважає тимчасом цілком всі політичні чинники. Стратегія панує тепер в повній мірі над політикою. Кожна з держав, що провадять війну, має тепер лише одну безпосередню мету, перемогти. Але можна мати поважний сумнів відносно того, чи рішення в сучасній війні западе вже наслідком тих великих боїв, що майже безупинно відбуваються на північних межах Франції. Колиж нові фронти будуть устійнені, коли почнеться позиційна війна за новим полем бою, виникне справа СССР, а тимсамим і України сама собою.

Історичні факти, що мали місце на сході Европи в добі по великій війні получені таким могутним ланцюхом послідовности, промовляють остільки виразно і означають шлях свого розвитку остільки неухильно, що противитися йому значилоб лягати свідомо під колесо історії. Не лише вибух війни, а й цілий дотеперішній її перебіг, є наслідками того, що було доконано по закінченні світової війни. А саме, понад 104 міліони чужонаціонального населення замкнено в межах нових і поновлених держав европейського сходу та СССР, без найменшого забезпечення його національно-територіяльного існування. Зруйновано таким чином самі основи міжнародного права, на яких мала бути вибудована нова Европа, забруднено і осмішено наперед всі покликання на засади людяности, волі і справедливости, які проголошувано протягом двох десятків років з женевських трибун та по інших інтернаціональних установах. Намаганнями відбудувати царську Росію, в значній мірі спричинено витворення СССР, фортеці московського імперіялізму. Потребаж боронитися проти нього, проти большевизму, викликала не лише повстання фашизму і національного-соціялізму, а й спонукала самі західні великодержави та Америку підтримувати фактично ці рухи проти Москви в першій стадії їх розвитку. Доба франко-московського співробітництва в Женеві і поза нею була часом найбільших політичних поразок західних великодержав в Европі, що допровадила їх фактично до політичного осамотнення та примусила ступити на шлях війни в найбільш неприятливих політичних умовах. Пасивність західних держав супроти Московщини по її нападі на Польщу уможливила московський наступ на балтійські держави та напад на Фінляндію. Невистарчальність допомоги аліянтів Фінляндії спричинила нерішучість Норвегії та Швеції. А німецький успіх в Норвегії спонукав Німеччину до наступу на Голяндію та Бельгію з усіми його дотеперішними фатальними наслідками для Франції та Англії.

В урядах обох великодержав відбулися поважні зміни, а на чолі французьких збройних сил станув новий шеф, який ніби мав попровадити військо аліянтів з Сирії проти Кавказу. Чи ці зміни чільних осіб політичного і військового проводу західних держав мають потягти за собою і зміни в дотеперішніх їх політиці супроти Московщини? Тимчасом ніяких познак цього нема навіть в пресі аліянтів. Нема їх і в совєтській пресі. Тон її навіть менш ворожий до західних великодержав ніж раніше. Молотов не виступив навіть на 1. травня з традиційною промовою проти „буржуазних" держав.

Можна запитати справді, яке значіння може мати для безпосереднього розвитку боїв в північній Франції навіть найбільш рішуча зміна становища аліянтів до Московщини, коли тепер є менше ніж колись надії на те, щоб вона виступила збройно проти Німеччини. Але можна запитати також, як можуть жадати західні держави допомоги від культурного світу, а перед усім від американських держав, покликаючись на засади цивілізації, волі і справедливости, коли їх порушувано відносно Франції та Англії до Московщини протягом багатьох років, а не робиться тепер нічого, щоб ці засади відбудувати.

Преса західних великодержав обіцює визволення всім державам, що окупвані тепер військом Німеччини. Польська і чеська еміґрантська преса пишуть багато про майбутнє сотворення Нової Европи, в якій пануватиме право, воля і справедливість. Але ми даремно шукалиб в британській та французькій пресі навіть вказівок на те, як далеко на схід сягатимуть межі ції „Нової Европи". Тимчасом зпід московської окупації західно-українських та білоруських земель тікають на німецький бік навіть жиди, по самих московських найбільш упривильовані в СССР. До тогож відносини в новоокупованих районах без порівнання кращі ніж на чужонаціональних землях, де москвини лю-

„ПЕРША ОБОРОННА ЛІНІЯ"

Відколи аліянти зазнають на фронті невдач, в Америці прихильність загалу повертається в їх бік. Справді переважаюча більшість американського населення, як подає бюро публичної опінії під директорством д-ра Ґелопа, що далі є проти участи Америки в війні, але чимраз більше є таких, що є за те, аби дати аліянтам всяку поміч, на яку Америку лиш стати, з виімком самого виповідження війни і висилки американських вояків до Европи.

Причиною, що американська опінія так повернулась у бік аліянтів є те, що серед американців виринає страх, що буде, коли виграє Гітлер? За обрахуванням багатьох чільних американців, Гітлер, колиб виграв війну, здобув би домінацію над Европою. Далі, колиб навіть він не пробував поширити своїх домінуючих впливів на американську гемісферу, то напевно поведе таку нещадну торговельну конкуренцію з американським експортом, що випре той експорт зо всіх світових ринків. Щоб задержати бодай вчасти ті ринки, Америка буде мусіла сама реґламентувати своє економічне життя, аби бути в силі конкурувати з тотальними засобами гітлерівської імперії.

Серед американців є і такі, які переконані, що Гітлер, колиб виграв, піде війною на Америку. Передвсім він усадовиться в краях полудневої Америки і звідтам ступнево буде просякати до Північної Америки, думає дехто.

Це є причиною страху перед Гітлером. З тих причин багато чільних американців, серед них один із президентських кандидатів Пол Мекнот, адмірал Ятс Стирлінґ, другий можливий президентський кандидат — Вендел Вилкі і багато інших, отверто заявляються за те, щоб дати аліянтам всяку поміч, з виключенням помочи в людях. Адмірал

тують від двох десятків років.

Отже, коли хочемо виконати наші обвязки не лише супроти власної нації, а й супроти цілого культурного світу, до якого всеж належимо, мусимо звернути в нашій українській і чужомовній пресі увагу громадянства західноевропейських великодержав на те, що збройні змагання мають бути оперті на моральних основах міжнародньої політики, без чого війна на старих побоєвищах до нової Европи не допровадить.

К. Волинський.

Стирлінґ йде навіть далі і поручає виповідження війни Німеччині.

Резолюції, які висказуються за поміч аліянтам ухвалюють нині ріжні суспільні і церковні організації, серед них такі, які ще пів року тому були проти всякої інтервенції в Европі і за строгу ізоляцію. Нині вони говорять, що першою оборонною лінією американських інтересів є британська фльота. Це завдяки її існуванні по ріжних кутках світа можлива була на світі вільна торговля і свобідна конкуренція людських витворів, кажуть вони. А тому, даючи піддержку аліянтам, Америка фактично піддержує лєгким коштом свої рівнанні з кровними жертвами, власні інтереси. Бо гріш в порівнанні з кровними жертвами, які тепер в сотках тисяч поносять аліянти, це не велика жертва.

Вкупі з поразками аліянтів ми бачимо як горячково, майже гістерично, забираються в Америці до зброєння. На цей рік плянують витратити чотири і пів біліона долярів на розбудову армії, водної і повітряної фльоти. Вcі нараз заговорили про можливості американського промислу. Показується, що американський промисл може витворювати впрост безчислені маси воєнних машин. Сам Форд заявив, що в разі потреби може вибудувати тисячу літаків на день. Це є поверх 300 тисяч на рік. А де інші компанії? Де Дженерал Моторс, де фабрики сталі і фабрики самих літаків? Виходить, що колиб Америку якийсь зверхній ворог так притиснув до муру, як тепер притиснені аліянти, то вона моглаб витворювати по пів міліона літаків в рік. Також моглаб витворити відповідне число повзів і інших воєнних машин. Мабуть найбільшою перешкодою булоб вишколити відповідне число людей, що вмілиб орудувати тими машинами. Але й цьому остаточно далиб собі раду американці.

Не треба виключати, що коли війна буде продовжатись, що є дуже правдоподібним, Америка буде давати ту поміч у машинах аліянтам. Вона посилатиме їм десятки тисяч літаків, можливо впрост через океан. Це мабуть знає Гітлер і хоче скоро покінчити з аліянтами, ще заки в тому напрямку скристалізується американська воля. З другого боку мабуть добре на це рахують також аліянти, тому стараються війну якнайдалі продовжити й уникають рішального бою з німцями.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(62)

Тимчасом, як Марко проводив на зібранні запорізької сіроми, пан Хмельницький, потайки кошового на свойому острівці гостючи, пляни свої та заміри перед ним розкривав. Кошовий, більш рубака як політична голова, не надто й розбирався в тому, що говорив пан сотник. Стародавний козак зціда-прадіда, розумів тільки одно, що так далі бути не може, та що оце настав слушний час, від якого все козацьке лихо піде шкереберть, як тільки він пану Хмельницькому допоможе. Не вміщалося йому, правда, в голові, як то пан Хмельницький, привілей королівський на морський похід проти бісурмен мов талисман ховаючи, не був від цього, щоб з бісурменами зговоритися й з ними разом панів воювати, короля й Річ Посполиту сальвуючи. Не вміщалося те панові кошовому в голові, але пана Хмельницького за більшу голову маючи, готов був погодитися на все, що пан Хмельницький говорив:

— Самі ми з нашими ворогами нічого не вдіємо! По замках сидять комісарі, на волості зимують наємні війська. Придавлять нас зразу, як тільки завважуть щось підозріле. Без чужої допомоги нам не обійтись! Найкраще булоб нам з москалями зговоритися. Одної віри люди, та що з того, коли від татарви дикіші. З татарами нам, правда, не по дорозі, та хіба раз вони в службі Речі Посполитої кервавилися? Не проти короля його милости, не проти Речі посполитої, а проти панів клятих треба нам допомогою татарською запастися!

— Як то? — осмілювався на здивування кошовий.

— Просто! Хіба не все одно, чи татарські нами зачеплені, чи з нами запризнені на короленят рушається? Діло в тому, щоб рушилися, щоб панів з їхніх леговищ виполошили, а так уже побачимо!

— Побачимо... — погодився, не знаючи на яку стануть, кошовий.

— Час у нас дорогий, пане кошовий! — продовжав Хмельницький. — Треба нам перш за все чужої залоги позбутися, а там треба послів на Крим післати й діло з татарами наладнати.

— Щож ми їм скажемо?

— кажемо їм, що або вони з нами підуть панів воювати, або ми проти них усею силою рушимо. Татарам тепер спішніш, як нам. Данина не заплачена, голод на Криму, Іслям Ґірей рад би щастя попробувати!

— Так, але з бісурменами кров християнську проливати?

— Не все одно з ким? Важне — проти кого й защо! За віру християнську, за націю нашу поганьблену, за життя наше, за волю!

— То вже ви пане сотнику, за нас будь ласка думайте, а ми скільки треба сил наших і крови не пожалієм.

— Всі дороги провадять до Риму! — рубонув Хмельницький.

— Ваша воля пане сотнику. Ще сьогодня ми панів старшин реєстрових з Січі попрошаємо, ще сьогодні раду зберемо, а хочби й завтра можна буде на Крим скочити, поки ще тихо на Низу.

— Оттак і кажіть, пане кошовий. Не для привати, не для лакімства нещасного я шаблю підіймаю, в чому мені Господи Боже допоможи!

XVI.

Кілька вже днів дихали козацькі посли повітрям ханської столиці. Ніщо собі повітря — привітне й прозоре, мов хрусталева куля над світом. Молодші дивувались затійливим палатам, пестрим огородам та водограям, що зими не лякаючись, шуміли й плюскотіли каскадами перлистих рос. Старші, дива ті давним давно бачивши, тикали пальцем на вибоїни по дорогах, руїни й нехлюйство, що наче зрослися з татарською роскішю. А хоча, при вступі в городську браму, сказали поли хто вони, за чим і до кого хоча попереду післали свої гостинці в ханську палату, станули перед ханським обличчям зважилися не зразу. Не з поваги ні з ляку перед Іслям-Ґіреєм, а по незвичці в таких справах. Козацька то річ на татарських шиях шаблями їхати, козацька то справа й ґинути, коли Бог звелить. Та якось не бувало того дотепер, аби козаки умовлялися з татарвою, наче з вовками люди, наче з водою вогонь. Бентежила ця диковина не самих тільки послів, що відкладали гостину з дня на день. Проволікав справу й сам хан, що раз-у-раз посилав своїх мурз до козацької гостинниці з солодощами та дружніми запитаннями про те, як їм у ханській столиці живеться. Так і видно було, що обі сторони зволікають, наслухують та розважують дарма, що обі знають, про що буде мова й чим вона закінчиться.

Та нарешті прийшов день, у якому відкладати вже було нікуди; дарунки, що їх привезли козаки ханові могли, чого доброго призабутися й самі вони не на послів, а на якихсь підглядачів та підслухів могли повиходити...

— Давненько панове посли, з Січі вихали? — запитав Іслям-Ґірей, по привітальних церемоніях.

— Вже неділь чотири, ваша милість, бо нас болота в степах та вітри буйні стримували.

— Про те, що по вашому виїзді на Січі сталося, ви не знаєте.

— Знаємо, ваша милість, про все, що тільки діється в нас і в Польщі...

— В вас і в Польщі... Польща ще інший край?

— Так, ваша милість, інший.

— Від пана Хмельницького листа маєте?

— До стіп його ханської милости його складаємо.

— Словами ви листа цього мені не переповіли би!

— Нема слів таких, що моглиб змірятися з письмом пана Хмельницького.

— Чогож він хоче?

— Миру й злагоди з вашою ханською милістю й усім народом татарським.

— Як же це, піддані його королівської милости шукають собі миру й злагоди з несвоїми панами?

— Не проти короля й не проти Речи Посполитої шукає собі пан Хмельницький союзників.

— Проти ваших баш та чавшів?

— Проти наших баш та чавшів.

— А яке мені до того діло?

— Це напевне в листі буде сказано.

— Чув я про пана Хмельницького, але хто він з роду й що собі, не знаю.

— Козак з діда-прадіда, в пері вчений, в шаблі досвідчений, думками високий, серцем щирий, душею великий.

— Чогож його королем собі не виберете?

— Коли час прийде, то й виберемо.

— Довго доведеться ждати.

— Коли Бог дасть, а ваша ханська милість допоможе, то недовго.

— Дотепер то ми ворогували.

— Видно, що не можна було інакше.

— А тепер буде можна інакше?

(Дальше буде).

ЛОМАННЯ ЗАСАД І ДЕМОКРАТІЯ

„Торонто Дейлі Стар" виступив у редакційній статті з гострою критикою промови ґенерального прокуратора онтерійської провінції Гордона Конента про „підривні впливи". Часопис каже, що цей прокуратор вислав на початку війни телеграму до домініяльного міністра судівництва з рішучим домаганням, щоб приневолити газети, що виходять в Канаді в чужинецьких мовах, перекладати усі тексти на англійську мову крім вістей, що їх передають з льояльних британських джерел. Очевидно, що таке домагання наразилоб відразу видавців тих газет на банкротство, бо вони і так ледви дихають, а тут требаб поносити ще додаткові витрати на переклади, окремий друк і т. п.

Тепер Конент, промовляючи в Ошаві, виступив з дуже неліберальною заявою. Заявився за небритійську засаду, що обовязок доказу невинности, не лише всяких публікацій, але і в суді, має належати до тих, яких підозрівають за підривні гадки або діяльність. Правильна контроля підривних впливів у Канаді є неможлива при головній засаді британської справедливости, що кожний обвинувачений є невинний, доки йому не докажеться вини. Таке заявив Конент і додав: „Застосування тої засади в великій мірі перекреслює нашу контролю над тими ворогами краю. Коли на порядку деннім стоїть безпека нашого краю та імперії, я думаю, що можемо здобутися на відступлення від тої освяченої часом засади в тій цілі, щоби нарід перетривав, хоч нечисленні потерплять. Мене можуть за це критикувати, але, на мою гадку, застосовування освяченої часом британської засади справедливости, що чоловік є невинний до хвилі, аж йому не докажеться його вини, майже унеможливлює викриття тих совзьких підривних елементів, які працюють в тій провінції, а також по цілім краю".

Навівши слова Конента пише „Стар" таке: „Ніякий нацист не міг би висказати більше фашистівської заяви. Ця заява ставить засаду підозріння замісць правлення закону. Є то щось такого, що веде до поліційних судів замісць суджения в суді. У декотрих південних стейтах Злучених Держав довело це до лінчу через розгнівані банди, які оправдувалися перед собою тим, що суд може не видати засуджуючого присуду; тому вони, лінчовики, беруть свою жертву як винну проступку і вішають її.

„Длячого головний прокуратор виголошує такі дурні промови, тяжко на це відповісти. Якщо йому здається, що такими промовами зверне увагу на свої спосібности, що його кваліфікують на ліберального премієра в Онтеріо, то сам себе побиває, бо помисли, які він висказав, є запереченням лібералізму. А остання його гадка, щоб Канада покинула британську засаду справедливости, що постановляє, що чоловік є невинний, доки не докажеться йому вини, є відстрашаючим прикладом таких суґестій, з якими в демократичнім краю не повинноcя виступати".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ

НЕ ВБЮ ЙОГО

Запорожці найшли на шляху трупа. Поховавши, вони пішли шукати виновників. Нагнавши москалів, вони мають розгадати: чи це вони вбили? Як вони, що з ними зробити?

Читаючи це оповідання, дізнаєтеся багато про життя й воювання козаків.

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

З ДНЯ

ДОБРА МАМА.

Теперішні дорослі покоління нераз знаходять чимало хиб у вихованні, яке приноровлювали до них їх родичі. „Наші родичі поповнювали чимало помилок", кажуть нині діти. „Вони силувли нас робити те, відмовляли цього. Нераз карали фізично. Своїм деспотизмом ламали нашу волю, викликували почуття низчості. Якщо пішли ми в світ з надвихненими характерами та покаліченими душами, то вина цього наших батьків, які в перших роках нашого життя не знали як з нами поступати", заключає нині не одна дівчина чи хлопець і обіцює в своїм серці на зовсім інший лад виховати своїх дітей. „Наші діти", міркують собі нинішні покоління, „будуть виховувані по товариськи. Ніхто не буде їх силувати робити це, чи те. Арґумент до розуму і до добрих почувань заступить погрози і кари. Хай дитина змалку навчиться стояти на власних ногах, хай вміє розбирати ріжні справи, відділяти добро від зла, шкідливе від корисного. Хай вчиться давати собі в життї раду й хай заряня пізнає, що злий вчинок пімститься в першій мірі на ній самій, а не на кімсь іншім".

ДОБРІ ЗАКЛЮЧЕННЯ.

Цього роду міркування є вповні слушні. Дитину треба виховувати так, щоби вона виростала на корисного і успішного громадянина, а не трактувати як ляльку, що родилась і виростає, аби своєю милою особою служити родичам за забавку. Правдою також є це, що старші покоління, головно ті, що приїхали до Америки з Европи, в багатьох випадках примінювали до своїх дітей шкідливі методи диктаторського виховання. Їх деспотизм нераз надвихав душі дітей, робив їх залякаными в життї, відривав віру в їхню силу.

Проте одне замітне явище впадає в око кожному, що глибше над тим застановиться: Хоч деспотично виховували деякі родичі своїх дітей, але якраз із цього деспотизму зродилась реакція і бажання супроти чергових поколінь відноситись з повним вирозумінням. Цеж ті покоління, до яких примінювали родичі гострі методи виховання, стали нині такі поступові і вирозумілі для своїх дітей. Значить, що „деспотичне" виховання не дало вже аж такі дуже погані наслідки. Виринає питання, чи будучі покоління, виховані вже в ліберальнім, поступовім дусі, будуть такими вирозумілими і поступовими супроти своїх дітей, як їх родичі, що, як сказано, виховані в твердій, деспотичній школі.

ДУМКИ ІНШИХ.

Відомий американський виховник Ліо Кеннер в „Н. Й. Таймс Маґазін", з 12. травня ц. р. дає образ доброї модерної мами. Він каже:

„Добра мама не є ані автократом, ані слугою, ані жмутом необчислимих примх, що в одну хвилю заступаються за щось, другий раз те саме осуджують. Вона є помічником, сторожем, прихильним дорадником. Вона припасовує свою дитину лагідною рішучістю до того світу, що не надіється ані цілковитої уляглисті, ані цілковитого старшування над кимсь, лише взаїмного зрозуміння і зобовязання. Вона знає конструктивну вагу взаїмности, компромісу і умірковавного дозволу поповнювати певні речі. Вона справляє без примусу, поправляє без болю, старається здобути співпрацю замісць накидати свій авторитет. Вона радше старається осягнути, щоб дитина сама йшла за нею і її цінила, ніж би мала йти під примусом і її боялась".

ОБЕРЕЖНІСТЬ З ПОРАДАМИ.

Кеннер далі пише, що модерна мама пильно читає ріжні виховні книжки і журнали й старається вичитати з них розумні поради, як виховувати дітей. Але до тих всіх порад вона відноситься обережно і не приміняє їх відразу до своєї дитини. Вона не хоче робити зо своєї дитини морської свинки, над якою випробовують вчені ріжні лікарства. Щойно по довгім передумуванні вона повільно приміняє до дитини вичитану пораду. До наукових порад, каже Кенер, вона відноситься щонайменше з такою самою увагою, з якою вона відноситься до рекламованих продуктів у крамниці. Реклама не конче означає, що якийсь продукт добрий. Але також не означає, що він лихий. Треба самому це провірити і щойно опісля його купувати.

ПРИКЛАД РОДИЧІВ.

На ніщо не здасться словна наука дитині, каже Кеннер, коли водночас родичі самі не поступають так, як повчають дітей. Що варт вчити дитину не відповідати гостро родичам, коли родичі самі гостро собі дотинають? Не поможе наука бути зрівноваженим, коли родичі самі при найменшій нагоді тратять голову.

Дословно Кеннер каже: „Добра мама здає собі з того добре справу, що щасливе материнство залежне від загально щасливого родинного життя. Вона помагає своєму чоловікові, щоб її, його, їх, — дитина була близько них. Вона не захмарює вичікування повороту батька погрозами — „Чекай, хай тато прийде до дому". Не захмарює цього повороту, коли батько увійде до дому, скаргами про ті збитки, що їх накоїла дитина в його неприсутності. Вона нарадиться разом з чоловіком про дитину, разом з ним робить пляни відносно дитини, старається включити в програму вечора також дитину. Коли є більше дітей вона не викаже упривілійовання котрісь дитині, розвиває дрібничкові зависти, заохочує приятельство і почуття власности та ділення з іншими".

ІВАН ФИЛИПЧАК

БУДІВНИЧИЙ ДЕРЖАВИ

Проф. Іван Филипчак, відомий український історичний повістяр, дає нам у цій повісті образ часів і постатті перемиського князя Володимирка, як будівничого української держави, що злучила всю Галичину.

Читач пізнає наше давне життя, нашу бувальщину, життя й звичаї наших предків у 12. столітті.

Мимоходом автор навчає, як працювати, служити й любити свою вітчину.

ЦІНА 70 ЦЕНТІВ.

"Svoboda"
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

АЛІЯНТСЬКІ БРАНЦІ В НІМЕЦЬКІМ ВОЄННІМ ТАБОРІ.

Т. Г. ШЕВЧЕНКО Й І. С. ТУРҐЕНЄВ

Комуністична Москва провадить останнім часом політику, яка мало чим ріжниться від політики імператорської Росії.

Кінематографічна продукція зайнята постановою не пропагандно-комуністичних фільм, а висвітлюванням героїчних моментів з історії російських царів (князь Олександер Невський, імператор Петро Перший, князь Пожарський і інші).

Комісаріят народньої освіти навіть у Західній Україні відкриває початкові і середні російські школи, поширюючи у цей спосіб російську експансію на Захід.

Москва організує в себе ріжні вистави, в яких особливо настирливо підкреслює „братскість" українського і „великого російського" народу, а українська радянська преса в Києві, йдучи в ногу з офіційною політикою Москви, використовує для московських цілей навіть Тараса Шевченка.

Так у київських „Вістях" (ч. 57, з 10-го березня) надрукована стаття М. Базилівського під заголовком: „Т. Г. Шевченко й І. С. Турґенєв", яку ми дозволяємо собі навести в цілому:

„27-го березня 1858 року великий український поет-революціонер Т. Г. Шевченко повернувся з 10-річного заслання.

„Тепло й ласкаво зустрів поета народний Петербург. „Над Тарасовою головою зійшла нова зірка. Його тепер Петербург не знає, де посадити, чим частувати", — з почуттям гордости і глибокої поваги до поета, політичного борця, згадує його ідейний наставник і особистий приятель М. Г. Чернишевський.

„Навіть і ті з видатних письменників, художників, журналістів того часу, хто в багатьох політичних питаннях, зокрема в питанні про шляхи звільнення селянства з кріпацької неволі, розходився з революціонерами - демократами, не всеж був патріотом своєї батьківщини, не міг не схилитися перед величчю народнього генія Т. Г. Шевченка.

„Серед таких людей у першу чергу був видатний клясик російської літератури, великий майстер художнього слова Іван Сергійович Турґенєв. Знайомство Шевченка з Турґенєвом припадає на останні роки життя Тараса Григоровича. В лютому 1859 року в Академії Мистецтв відбулася, за участю М. Вовчка, перша їх зустріч. Від того часу вони часто зустрічаються в родині В. Я. Карташевської, родички російського поета С. Т. Аксакова. Нераз Іван Сергійович запрошував великого поета і до себе в дім.

„У своїх спогадах про поета Турґенєв так змальовує портрет Шевченка-людини, поета-борця: „Широкоплечий, присадкуватий, кремезний Шевченко являв собою ввесь образ козака, з помітними слідами солдатської виправки і ломки"... Його погляд „набирав вигляду ласкавого, майже ніжного, що супроводився гарною, доброю посмішкою"; „голос часом хрипкуватий, вимова чисто російська, рухи спокійні, хода поважна".

Тут особливо слід звернути увагу на ствердження великим письменником чудового знання російської мови і володіння нею Т. Г. Шевченком. Довгий час деякі буржуазні літературознавці і вороги твердили про неґативне ставлення Шевченка до російської мови, ніби він не володів нею; крім української мови інших не знав і не хотів знати. Наведена заява І. С. Турґенєва надзвичайно важлива. Поряд із знаменитими реалістичними російськими повістями Шевченка і багатьома іншими свідченнями, вона ще раз викриває брехні „маститих" і дрібних авторів, які намагалися очорнити безсмертний образ геніяльного поета.

Твердження Турґенєва цінне для нас особливо ще й тим, що ми знаємо, як ґрунтовно, в найменших дрібницях, знав російську мову сам Турґенєв і як майстерно володів нею у своїх творах.

В. І. Ленін у статті: „Чи потрібна обовязкова державна мова", називаючи імена клясиків літератури, на першому місці поставив Турґенєва." Ми краще за вас знаємо, відповідав Ленін лібералам, що мова Турґенєва, Толстого, Добролюбова, Чернишевського — велика і могутня". (В. І. Ленін т. XVII стор. 180).

М. Горкий постійно підкреслював, що літературної техніки і мови треба вчитися, крім Толстого, Гоголя, Лескова — у Турґенєва.

Слідом за Чернишевським, Добролюбовом, Некрасовом, високу оцінку українському співцеві революційного селянства дає й Турґенєв: „Натура пристрасна... зламана долею, простолюдин, поет і патріот".

Одного разу Шевченко прочитав Турґеневу відомий вірш „Вечір". І вірш і саме читання надзвичайно схвилювали присутніх. У своїх спогадах І. С. Турґенєв так розповідає про цей факт:

„Він прочитав при мені свій прекрасний вірш „Вечір"... і прочитав його просто, щиро, сам він був зворушений і зворушив усіх слухачів: вся південно-руська задумливість, мягкість і лагідність, поетичний струмінь, що бив у ньому, тут ясно виступили на поверхню".

Турґенєв, у якого давно були великі симпатії до українського народу, його побуту, природи, літератури, бачив у Шевченкові справжнього поета, якого характеристика доповнювалась характеристикою політичного борця, народнього трибуна.

Турґенєв розповідає про те, що одного разу Тарас Григорович задумав створити нову, за новим пляном, поему такою мовою, яка булаб однаково зрозуміла росіянинові і малоросові. Самий факт, що його згадує Турґенєв, надзвичайно цікавий. Поет-демократ прагнув до найширшої популяризації і пропаганди серед народу свого політичного художнього слова. Це повністю відповідало поглядам вождів революційної демократії Чернишевського і Добролюбова, які стояли на чолі „Современника" і в якому брав участь Т. Г. Шевченко.

Як відомо, ввесь час до так званого „звільнення" селян, у поміщика Фліорковського лишались кріпаками свояки українського поета. Цей факт особливо гнітив Шевченка. Кращі письменники того часу піднесли клопотання перед поміщиком про відпуск на волю свояків Шевченка: братів Микити та Йосипа, сестри Ярини. Серед тих шляхетних людей, крім Чернишевського, був і Турґенєв. Турґенєв завжди підкреслював значіння позитивного розвязання цієї справи.

„Треба, казав він на одному засіданні „Комітету товариства для допомоги літераторам і вченним", надати справжню втіху літератові, який завоював своїм талантом видне місце в сучасній літературі". Проте, як і попередній поміщик Енґельгардт, так і теперішній — Флілорковський, не дуже квапилися з послугою літературі, мистецтву. Цеж бо була друга „свиня в торських пантофлях".

У квітні 1860 року І. С. Турґенєв виїхав у Францію. В своїх листах у Росію він часто згадував про Шевченка. Так, наприклад, у листі до М. Я. Макарова (7 листопаду 1860 р.) Турґенєв писав: „Мій уклін Шевченку і Білозерському. Як читав „Шевченко на публичному читанні і який був ефект".

Там же, за кордоном, Турґенєв дізнався про смерть Тараса Григоровича. В листі до Карташевської (березень 1861 р.) він писав: „Звістка про смерть Шевченка мене приголомшила. Бідний, недовго він користувався волею. Уявляю, яке враження справило це в малоросійських колах".

Тодіж Турґенєв написав і в Лондоні до Герцена, щоб той у „Колоколі" вмістив некрольоґ на смерть поета. Герцен, який щиро і глибоко симпатизував українському поетові-революціонерові, відгукнувся співчутливою заміткою в своїй газеті. („Колокол" 1861 р. 1. квітня, ч 95).

Є відомості, що й Тарас Григорович дуже любив твори Турґенєва, особливо високо цінив художню майстерність визначного російського прозаїка. В його бібліотеці, серед книг з російської, української, західньо-европейської літератури, були книги повістей і оповідань Турґенєва, з написами на них від самого автора.

В 1875 році збирач біоґрафічних матеріялів про Шевченка, А. Русов, звернувся з проханням до Турґенєва, який жив тоді у Бужевалі (Франція), написати спогади про Тараса Григоровича. І. С. Турґенєв з задоволенням прийняв це запрошення і в 1876 році у Празі виходить „Кобзар" зо спогадами Турґенєва, вміщеними замісць передмови до книги поезій. Турґенєв малює прекрасний портрет „видатної особи", „народнього поета Малоросії Т. Г. Шевченка".

Велич Шевченка, як чудової людини, визначного народнього поета-борця, патріота батьківщини, прекрасного пейзажиста, живописця, улюбленця українського і російського народу, особливо сильно підкреслюється Іваном Сергійовичем. „Нам усім, тодішнім літератам, пише в своїх спогадах Турґенєв, добре було відомо, яка зла доля тяжіла над цією людиною; талант його полонив нас своєю оригінальністю і силою".

Ставлення братнього російського народу до українського Кобзаря прекрасно висловив „святий вигнанець" Герцен: „Т. Г. Шевченко тим великий, що він цілком народній письменник, як наш Кольцов, тому, що Шевченко також політичний діяч і був борцем за волю".

Саме це і приваблювало до великого і безсмертного імени чесні, ясні уми, гарячі ніжні серця найкращих синів великого російського народу, серед яких був і великий художник-реаліст І. С. Турґенєв. — („УКРАЇНТАГ").

НЮ ЙОРК, Н. Й.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ

відбудуться

В ПЯТНИЦЮ, 7. ЧЕРВНЯ, В 8. ГОДИНІ ВВЕЧІР, В КАРПАТІЯ ГАЛИ, 217 ІСТ 6. СТР., НЮ ЙОРК.

Проситься всіх урядників відділів У. Н. Союзу прийти на збори, бо є важні справи до вирішення.

ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ:

І. Гузар, голова — М. Ликтей, секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Тов. „Мир", від. 324., відбудуться в суботу, 8. червня, в домі Укр. Громади, на 23-тій і Бравн, в 7:30 вечер. Щоби оминути неприємности через суспендуванная, або не тратити часу для урядників з вкладками, бо вони не сидять все вдома, найкраще буде коли всі заплатять на зборах. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Мих. Туркот, секр.

БРИДЖПОРТ. КОНН. Місячні збори Тов. Січ, від. 59., відбудуться в пятницю, 7. червня, в годині 7. вечором, в гали під церквою. Проситься членів прибути начас на збори, бо є кілька справ до порішення. Маємо справу прогульки, а делеґат з Укр. Конґресу здасть справоздання. — Іван Глива, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Збори відділ 292. відбудуться в суботу, 8. червня, в годині 5. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартин ул. На ті збори повинен прийти кожний член і членниця, бо делеґати з Конґресу будуть мали справоздання. Рівнож буде присутній орґанізатор і буде мати реферат. А тепер що найважніше: панове, ви в зимі то ліпше памятаєте за Союз і платите більше і членів потрохи приєднуєте, а скоро трохи потепліє, то кожний якось байдуже. Панове, не будьте такі байдужі. Старайтеся хоч вкладки начас платити, бо секретар не годен до всіх ходити, а ви видите, скільки треба що місяця до Союзу висилати. Вірю, що ви всі зрозумієте і будете кожний старатися, щоб його вкладка була що місяця заплачена. Приходіть всі на збори! — Іван Форись, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, касієр.

РОСФОРД, О. Піврічні збори Бр. св. Михаїла, від. 235., відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2:30 пополудні, в галі У. Н. Дому. — Н. Проць, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 8. червня, в годині 7:30 вечером, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінс ул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоби вирівняли свої залеглости. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союзу, просимо привести на ті збори. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 1. пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, вирівняти свої вкладки, забрати свої дивіденди і послухати нашого делеґата, котрий розкаже нам більше за Конґрес у Вашинґтоні. — Тимко Кальмук.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 8. червня, в год. 8:15 ввечір, в салі Укр. правосл. громади, 334 Іст 14. вулиця. — М. Близнак, секр.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211., відбудуться в суботу, 8. червня, точно 7:30 вечором, в гали укр. прав. церкви, 35 Варен ул. Обовязком членів є бути на цих зборах, бо буде справоздання уряду і контрольорів за 6 місяців. Напоминається членів прийти і вирівняти свої залеглости, щоби не було нарікань на випадок суспендування. Проситься членів, щоби явилися кожного місяця на зборах і платили свої вкладки точно що місяця, на це винаймається галю, а не щоби секретар ходив і колектував або свої гроші вкладав. Будеться принимати нових членів. Не приявний урядник або член на тих зборах заплатить кару за статутом. — Т. Соколовський, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

AREA UKRAINIANS HOLD CELEBRATION AT ISLAND PARK

Rebirth of Ukraine Is Marked; Field Day, Parade Features

Ukrainian organizations from Cohoes, Troy, Watervliet and a number of other cities in this district gathered here yesterday for a special program marking the rebirth of the Ukraine. The affair was sponsored by St. Peter and Paul's Ukrainian Catholic church and the Ukrainian groups of this city.

Included in the day's program was a street parade, junior drum corps competition, a field day and dancing last evening.

The six divisions for the parade gathered at Ukrainian park and marched to Ontario street, to Park avenue, to Bridge avenue, to Saratoga street, to Remsen street, to Ontario street and returned to the park.

Major Charles B. Plumley of the 105th Infantry, was grand marshal. Second Lieutenant John H. O'Donovan was adjutant with First Lieutenant Thomas A. Dandrew of the 514th Coast Artillery as aide.

Among organizations in the line of march were the Men's Brotherhood of St. Peter and Paul's church; the Sisterhood of the Immaculate Conception; the Ukrainian-American Citizens' club; the Lemko society; the Golden Key society; the Ukrainian National Women's League; the Girls' Ukrainian Social club and the Ukrainian Providence society.

Musical units included the Cohoes Boy Rangers Bugle and Drum corps; Frank I. Stiles post, Sons of the American Legion of North Adams, Mass.; Capital City post, Sons of the Legion of Albany; the Troy Boys' club bugle and drum corps; the Royal Blue Pioneers, Boy Scouts of North Adams, Mass., the Ukrainian Girls' drum corps of this city.

Following the return to the park an exhibition drill was presented by the Ukrainian Girls' corps. The unit was recently organized and made its first public appearance in yesterday's parade.

The Cohoes Boy Rangers captured first place in the competition with a score of 91 1-2 per cent. The Stiles post corps was second with a rating of 82 per cent and third place went to the Troy Boy's club unit with a rating of 81 3-4 per cent.

Albert S. Yarter acted as contest executive and supervisor of records for the competition. Captain James O'Donovan of the 26th Infantry was reviewing officer and the judges included Second Lieutenant John H. O'Donovan, Ernest J. Rivers, Thomas A. Englat, James J. Coleman, James A. Mons, Robert Hennessey and Clayton MacFarland.

After the review and competition an exhibition of first aid activities was presented by members of Troop 19, Boy Scouts, of St. Mark's Methodist church, North Troy. The program was brought to a close with a sunset parade in which all units participated. Later there was dancing and a social time at the Ukrainian clubhouse, located in the park.

Rev. Michael Martiniuk, pastor of St. Peter and Paul's church, was honorary chairman for yesterday's celebration. The general committee was composed of representatives of the various Ukrainian organizations in the city.

(Cohoes, N. Y., Monday Evening, (May, 20, 1940.)

CONCERT PRELUDE TO UKRAINIAN GARDEN DEDICATION TODAY

The singers who will appear at dedication ceremonies of the Ukrainian Cultural Garden in Rockefeller Park this afternoon gave a preliminary concert in Public Music Hall last night.

The Dumka Ukrainian National Chorus of Detroit, directed by Ivan Atamanez, dressed in brilliant native costumes, presented a series of songs from their native steppes. Olga Lepkova, mezzo soprano, and Maria Sokil, soprano, both of New York, sang operatic arias to the accompaniment of Antin Rudnitsky, called the leading modern Ukrainian composer.

The Ukrainian Cossack Dancing Guild of Cleveland performed several native dances.

Dr. Luke Myshuha, editor of Svoboda, New York Ukrainian daily, spoke of Ukrainian national aspirations as exemplified by the national heroes whose busts will be dedicated in the garden. Mrs. Harold H. Burton, wife of the mayor, brought greetings.

Omer E. Malisky, president of the United Ukrainian Organizations of Cleveland, announced that speakers at the dedication would be the following:

Dr. Clarence A. Manning, professor of Slavonic languages at Columbia University; Chief Justice Carl V. Weygandt of the Ohio Supreme Court; Dmytro Halychyn of Jersey City, supreme secretary of the Ukrainian National Association; Archbishop John Theodorovich of Philadelphia, head of the Ukrainian Orthodox Church in the United States and Canada; Capt. Leonid Klymenko of Bratislava, Slovakia, veteran of Carpatho-Ukraine's "pocket war" with Hungary; Auxiliary Bishop Ivan Buchko of the Ukrainian Catholic diocese in the United States and Canada; Mayor Harold H. Burton.

The dedication is set for 3 p. m. A parade, in which 2,000 persons and four bands are expected to take part, will assemble at E. 67th Street and St. Clair Avenue N. E. and march to the garden. A banquet at Ukrainian National Home, 2255 W. 14th Street, will follow the dedication.

(The Cleveland Plain Dealer, Sunday, June 2, 1940.)

GREEK, UKRAINIAN UNITS WILL BE JOINED TO NATIONALITY GARDENS

By JOHN MIHAL

Two more links in the chain of nationality cultural gardens in Rockefeller Park are now ready to be opened officially to the general public.

These are the Grecian and the Ukrainian gardens, located opposite each other on lower East Boulevard, midway between St. Clair and Superior Avenues.

Official dedication of the two gardens will take place Sunday afternoon in the presence of distinguished guests.

Glory of ancient Greece and a thousand years of Ukrainian Christianity are recorded in bronze and granite as an integral part of the gardens' construction.

In a setting of landscaped beauty, numerous busts and plaques and a frieze tell the story of ancient homelands of the two Cleveland groups.

Fostered Christianity

Dawn of the Christian era for the Ukrainian people is symbolized in the bust of Volodimir the Great, first ruler of the Ukraine in the tenth century He introduced Christianity into his land in 988, for which he is also known as St. Volodimir.

The bust of Taras Shevchenko, Ukraine's greatest poet, nationalist and revolutionist, represents the era of the budding Ukrainian nationalism of the past century, as well as the struggle to abolish serfdom in Russia. Born as a feudal serf, whose freedom was bought by his friends, Shevchenko in his writings struck most violently against existing conditions. For this he was exiled for 10 years in Siberia, but two days after his death serfdom was abolished by a decree of Czar Alexander II.

Other reminders of Ukrainian history are the bust of Ivan Franko, poet and writer, and two plaques, one of Hetman Bohdan Khmelnitzky, organizer and head of the historical Zaporogian Cossacks, known as "Seetch," of the 16th century, and the renowned historian, Michael Hrushevsky who died in 1934.

(The Cleveland News, May 31, 1940.)

ФРАНЦУЗЬКЕ МІСТО ПІДЧАС БОМБАРДУВАННЯ.

ЯК У ЧАСИ ВАРЯГІВ

Три норвезькі моряки переплили Північне море у човні, 12 стіп довгім. Вони служили на норвезькім кораблі до збирання мін, що стояв на якорі в одним норвезьким фіорді. На вістку про прихід німців, вони рішилися дістатися до англійців. Вибралися в дорогу нічию. Підставки до весел завинули шматами, щоби не було чути голосу весел, як будуть веслувати. Веслували так, щоби не хлюпати водою. В цей спосіб викралися з фіорду на відкрите море. По 65 годинах безупинного веслування відбули дорогу 320 миль і дісталися до Англії.

НОВИЙ СПОСІБ ВПРОШУВАТИСЯ НА АВТА

Шериф в місті Ілай, в стейті Юта, завітив, що останніми часами до його уряду приходило багато людей з просьбами дати їм дещо ґазоліни, бо мовляв їм не стало. Він звичайно робив цю вислугу автомобілістам, але тут переконався, що їі вживали в зовсім іншій цілі, як він думав. Показалося, що просили ґазоліни люди, які впрошуються на чужі авта. Звичайно це важка справа, але коли прошак має зо собою бляшанку з ґазоліною, справа йде лекше. Відкривши цей підступ, шериф перестав роздавати ґазоліну повітового уряду; каже вперед показати собі автомобіль.

ОХОРОНА ПЕРЕД П'ЯТОЮ КОЛЮМНОЮ В КАНАДІ

Міністер справедливости, Дост. Ернест Ляпуан, заповнив парлямент 23 травня заявою, що уряд приготовився до стрічі можливої діяльности п'ятої колюмни в Канаді і є приготований поборювати шпіонажу, саботаж та переворотну діяльність. Помимо цего міністер оборони, Дост. Н. Роджерс, заповів зараз на другий день організацію „Ветеранської Домашньої Ґвардії" для охорони військового майна та „всякої іншої цілі, яка показалася конечною".

Ветеранська ґвардія має мати однострої і зброю, як і звичайне військо, та буде під командою старшин ветеранів з Світової Війни.

На початок ця ґвардія має складатися з 12 компаній по 250 осіб одна в кожній з військових округ. Компанії будуть побільшувані відповідно до потреби.

Рівночасно в Манітобі організується манітобська провінціяльна домашня оборона під проводом підполковника Райлія.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Рочестер, Н. Й., померла 29. травня ПАРАСКЕВІЯ ДМИТРУК, членкиня Бр. св. Йосафата, від. 217. У. Н. Союзу.

Вступила до У. Н. Союзу 20. грудня 1924. р. і була чесною членкинею.

Похорон відбувся з дому жалоби, 76 Friedrik Prk., до української католицької церкви св. Йосафата в суботу, 1. червня, при участи членів.

Покійна оставила мужа Іллю й дочку Марію (замужну).

Хай прибрана земля буде Їй пером!

Андрій Іванів, секр.

У четвер, 30. травня, рано в 1. год., помер АНДРІЙ РЯБЕЦ, член відділу 28. У. Н. Союзу й Бр. св. Димитрія.

Родився в Мезвиял і тут помер. Роджений 8. жовтня 1905. року. До Союзу вступив у січні 1935. року. Полишив жінку Марію і шестеро дітей: Андрія, Анну, Івана, Йосифа, Стефана і Юрія.

Похорон відбувся в неділю, 2. червня, пополудні, з дому жалоби до церкви св. Івана Хрестителя і на цвинтар на Фреквия.

Нехай земля Вашингтона буде Йому пером!

Іван Онушканич, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШЕНАНДОА, ПА. Піврічний мітинґ Бр. св. Володимира, від. 98., відбудеться 9. червня в годині 2. пополудні, в парохіяльнім домі, Вест Центер стріт. Проситься членів, щоби прийшли на піврічний мітинґ і привели нових членів. Будеться читати доходи і розходи за першу половину року. Члени повинні прийти хоть два рази в році: на піврічний і на річний мітинґ. — Микола Максимчук, предс.; Іван Земба, касієр; Іван Чорний, секр.

PHOENIXVILLE, PA. The St. Peter & Paul Society, br. 321, will hold their half-yearly meeting in the Ukrainian Hall on Sunday, June 9th, at 1:00 P. M. All members are urged to be present. — Harry Beluck, Pres.; Joseph Janusiewicz Treas.; Demetrus Chuck, Sec.

В Мексику.

Мексик, як відомо, країна вічних революцій. До революції народ там привик, як у нас радник до засідань.

Стоїть двох мексиканців, балакають собі, аж один виймає годинник і каже:

— О! Вже пів до шестої! Прощайте, мушу йти!

— Кудиж ви?

— Та в шестій робимо нову революцію.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Г. П., Оліен, Н. Й. — Вашого листа, також залученого листа з краю, ми одержали. Цей лист з Вашими поясненями надзвичайно цікавий. Ми його використаємо так, як Ви бажаєте.

О. КОНИСЬКИЙ

У ГОСТЯХ ДОБРЕ, ДОМА ЛІПШЕ

Оповідання з 60-тих років 19-го століття, коли щойно починалися зносини між українцями під австрійським з українцями під російським забором. Одні й другі мають тих самих ворогів: поляків і москалів і пробують з ними боротися. Читач пізнає багато невідомого про життя в ті часи.

Ціна $1.

У паперовій обгортці 60 цнт.

Замовляти:

"SVOBODA"
81-83 Grand Street
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ПРИВИКАЮТЬ ДО НЕВОЛІ

У звіринці в Філядельфії, самиця великої породи ґадівдавунів, званих пітони, знесла 7 яєць. Куратор звіринця каже, що це перша подія того роду, щоби пітон зніс яйця в неволі.

НІМЕЦЬКА ОСТОРОГА!

БЕРЛІН. — Німецький уряд остерігає Злучені Держави, Панаму і Мексико перед саботажами з боку британських тайних шпигунів, що їх вислано з Англії до Америки. Має тут розходитись про нищення Панамського Каналу, а того роду саботажі, кажуть німці, будуть приписувати Німеччині. Німці далі кажуть, що британці намагаються затопити один з тих американських кораблів, що везуть американців з Европи до Америки, щоб і це потім приписати німцям і тим приспішити вступлення Америки до війни по стороні аліянтів.

БИЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

На продаж ГРОСЕРНЯ і ДЕЛІКАТЕСЕН. Великий склеп, мешкання, відповідний бизнес. Продається дешево зпричини виїзду. J. Tanski, 17 St. Marks Place, New York City.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

НОВІ ДОМИ НА ПРОДАЖ

Як ви, або ваші знайомі, думаєте купити готовий дім або збудувати його на вашій лоті в Newark, N. J., або в околиці, то удайтесь до будівничих з довголітньою практикою, а ми вам порадимо і поможемо в найлекший спосіб це зробити. Тепер найліпший час з допомогою F.H.A., з котрою ми маємо добрий контракт. Ми маємо на показ нові, модерні доми і зачали будувати ряд в найкращій околиці в Union, N. J., на великих лотах і на догідних сплатах. Зателефонуйте або напишіть поштарку, а ми радо послужимо. 125,-

PETER KOWALCHUK & SON, Inc.
23 Netherwood Pl., Newark, N. J.
Tel. Essex 3-7443.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідоцтва.
● Гемороїди й жиляки лікується без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюороскоп. — Екзамінація $2.00

НА ЗОВНІШНІ БОЛЯКИ — І — ЗОВНІШНІ ПОДРАЖНЕННЯ ШКІРИ вживайте MARVAN SALVE

Слоїк 60 центів. Слоїк подвійної величини лише 1 доляра. Купіть в аптиці, або ми вам вишлемо зворотною почтою. Заплатите листоношеві, як дістанете посилку. 125,-

MARVAN CO.
30 EAST 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

СИН УКРАЇНИ

Історична повість у трьох частинах
З ІЛЮСТРАЦІЯМИ И МАПОЮ

Ця повість з часів українського лицарства-козацтва оповідає про Миколу, сина козацького сотника Тараса Наливайка, його участь у походї козаків проти Туреччини, його перебування невольником на турецькій ґалері та втечу з неволі. Читач далі довідається, як герой розбився на кораблі й врятувався на незнану землю, як він давав собі там раду заповсюдною винахідністю, як він переживав вибух вулькана, боровся з дикими звірами та людьми, як він дістав поселенців на свій пустий остров і перемінив його в добре загосподаровану кольонію, і як він нарешті вернувся до України й добився до рідної землі України.

Ціна $1.25.
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за $150
433 State St., PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без різниці як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широ і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по цілі так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання про цікаві шляхетські й купецькі інтриґи з часів, коли історична Польща правила Україною, а турки правильно наїжджали на неї на грабіж.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН, ч. 19. Фатальний скок.

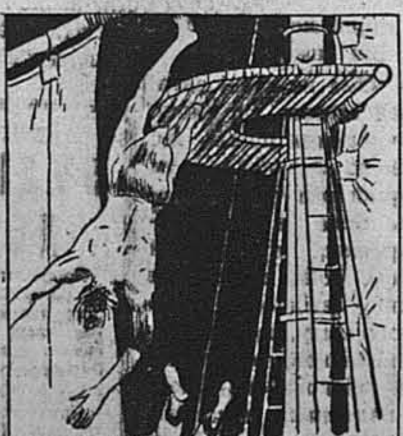
Високо на шнурових драбинах один із моряків підкрадався ззаду до Тарзана, держачи вгору залізного дрючка, аби ним вдарити.

Княгиня Маріка бачила небезпеку, яка грозила Тарзанові. „Дивись позад себе!" закричала вона. Тарзан повернув голову.

Він миттю схопив за руку моряка і стиснув її з цілої сили. Моряк випустив із рук линву, якої держався і захитався.

Але Тарзан також втратив рівновагу, заточився і повалився вділ, на поклад.